

*До спеціалізованої вченої ради К 26.503.01
у Науково-дослідному інституті
публічного права за адресою:
03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А.*

ВІДГУК

**офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора
Курила Володимира Івановича на дисертацію Жуковської Людмили
Аркадіївни «Адміністративно-правові засади діяльності спеціально
уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні», подану на
здобуття наукового ступеня кандидат юридичних наук за спеціальністю
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне
право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Корупція в Україні, яку зазвичай інтерпретують як негативне явище у сфері державного управління, як деструктивний фактор громадського життя, наразі залишається однією із реальних та потенційних загроз національним інтересам та національній безпеці в Україні. Корупція все глибше укорінюється у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань, досягнення певних цілей.

За останні роки у сфері запобігання корупції в нашій країні відбуваються суттєві зміни, що спрямовані на серйозне реформування галузі та приведення стандартів боротьби з корупцією в Україні до найкращих світових зразків. Не викликає сумніву той факт, що увага суспільства наразі сконцентрована на діяльності новостворених спеціалізованих антикорупційних органів (Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне агентство з питань запобігання корупції). В той же час, ефективність діяльності таких органів державної влади залишається

недостатньою. Негативні наслідки корупції підривають довіру громадян до держави та її владних структур, що, в свою чергу, потребує вжиття заходів протидії цьому негативному явищу.

Сучасна практика свідчить про наявність очевидних і латентних проблем у діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, що посилює актуальність обраного напрямку дослідження. Особливого значення набуває порушена у дисертаційній роботі проблематика через призму євроінтеграції, необхідності дієвої та ефективної системи органів публічної влади у сфері протидії корупції із урахування міжнародних і європейських стандартів.

З огляду на вищезазначене, безсумнівною видається доцільність наукового осмислення проблем адміністративно-правових засад діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та проведення комплексного дослідження за обраним напрямом, що буде виступати базисом для формування новітнього законодавства України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечено професійним вирішенням автором низку наукових завдань, що сприяло реалізації поставленої мети дослідження.

Чітко та послідовно сформульовані мета та завдання дисертаційного дослідження. Їх постановка та обґрунтованість дозволяють розкрити основний зміст теми. Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження визначені у відповідності з вимогами МОН України та дозволяють всебічно проаналізувати поставлену мету.

Структура дисертаційної роботи свідчить про цілісність та системність поданого наукового дослідження. Її перший розділ присвячений теоретико-правовій характеристиці діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні. Автором розкривається сучасні погляди на корупцію, досліджуються періодизація розвитку законодавства щодо встановлення та діяльності спеціально уповноважених суб'єктів із протидії у сфері корупції в Україні. Другий розділ присвячений адміністративно-правовому регулюванню діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні, де розкрито функціональне призначення та адміністративно-правовий механізм запобігання корупції таких органів державної влади. Третій розділ спрямований на виділення сучасних проблем у діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні, шляхів удосконалення чинного законодавства в цій сфері, а також на дослідження позитивного зарубіжного досвіду діяльності органів державної влади у боротьбі з цим негативним явищем.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів

Результати проведеного дослідження є доказом того, що автору притаманні здібності до самостійних наукових пошуків, до плідного аналізу складних теоретико-правових процесів і явищ, вміння раціонально відбирати, кваліфіковано узагальнювати та аналізувати різнобічні джерела, формулювати на цій підставі практичні висновки й рекомендації.

Зазначене дослідження базується на комплексному, системному підході, характеризується належним рівнем наукових узагальнень, що значною мірою обумовлено й характером дослідницької бази. Поряд із працями з адміністративного права, Жуковська Л.А. широко використала наукові розробки із загальної теорії держави і права, адміністративного права та процесу та інших галузевих правових наук. Детальному аналізу дисертанткою піддано законодавчі та інші нормативні акти України, а також нормативно-правові акти

зарубіжних держав, норми яких є придатними для імплементації у законодавство України щодо адміністративно-правового регулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні.

Безсумнівною перевагою роботи є використання та аналіз статистичних та звітних матеріалів діяльності НАБУ, Нацполіції, СБУ, НАЗК, ДБР, міжнародних аналітичних організацій з питань запобігання та протидії корупції за 2016-2019 роки.

Обрана автором парадигма дослідження дала змогу проаналізувати аспекти проблеми як порізно, так і в їх змістовно-функціональній єдності, що дало змогу отримати широкий спектр вимірів, форм прояву однієї і тієї ж самої сутності в їх спорідненості з факторами впливу, як зовнішніми, так і внутрішніми, довготривалими і короткотерміновими, випадковими і закономірними.

Кількість та якість використаних матеріалів, докладність їх аналізу створює передумови для забезпечення достатнього рівня достовірності та обґрунтованості дисертаційної роботи. Такий підхід дозволив дисертанту проаналізувати ключові аспекти зазначеної проблеми, розв'язання яких має важливе теоретичне та практичне значення, які на сучасному етапі розвитку потребують переосмислення та формування низки нових корисних з наукової і практичної точки зору пропозицій та рекомендацій.

Оцінюючи наукову новизну основних висновків і положень дисертації, слід зауважити, що в роботі порушені нові, раніше недостатньо розроблені наукові проблеми, розв'язання яких дозволило отримати оригінальні результати теоретичного і прикладного характеру.

Наукова і практична цінність отриманих результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає в використанні висновків та пропозицій дисертації у:

– *науковій діяльності* – для подальшої розробки теоретико-правових питань удосконалення сфери протидії корупції;

– *практичній діяльності* – використання одержаних результатів дозволить покращити практичну діяльність спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні;

– *освітній діяльності* – матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки науково-практичних посібників з адміністративного права України, підготовки підручників та практикумів з курсів «Адміністративне право», «Судові та правоохоронні органи України», у викладанні відповідних дисциплін, проведення курсів підвищення кваліфікації для посадових осіб органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також посадових і службових осіб суб'єктів запобігання та протидії корупції.

Повнота викладу результатів дослідження у публікаціях

Основні теоретичні положення і висновки, сформульовані в дисертації, опубліковано у 8 наукових публікаціях, 4 з яких в статтях у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у міжнародному науковому виданні, що включене в міжнародні наукометричні бази, трьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях та в ряді інших публікацій апробаційного характеру, що додатково відображають основні здобутки дисертації.

Аналіз тексту автореферату дисертації дає підстави вважати, що за структурою і змістом він відповідає вимогам МОН України. У тексті автореферату достатньою мірою відображено основні положення, зміст, результати і висновки проведеного Жуковською Л.А. наукового дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Визначаючи актуальність проведеного автором дослідження, наукову новизну, високий теоретичний рівень, а також практичну значимість результатів, слід зазначити, що окремі положення дисертаційної роботи

Жуковської Л.А. носять дискусійний характер, а деякі висновки потребують додаткової аргументації:

1. У підрозділі 2.1. «Функціональне призначення спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» автор розкриває функції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції через співвідношення понять «функції держави», «функції управління», «функції органів публічної влади» та на основі аналізу чинного законодавства доходить до висновку, що всі спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в Україні здійснюють правоохоронну діяльність, однак не всі є правоохоронними органами, зокрема, мова йде про НАЗК. Потребує додаткової аргументації позиція автора щодо цього питання.

2. У підрозділі 2.1. «Форми та методи діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні» автор незначну увагу приділяє методу примусу у діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Робота автора тільки виграла б, якби автор розкрив це питання більш детально, враховуючи той факт, що цей метод є одним із найголовніших методів, який використовують у своїй повсякденній діяльності такі суб'єкти.

3. У п. 3.1., який має назву «Зарубіжний досвід діяльності антикорупційних органів» досить широко розкривається позитивний досвід діяльності органів державної влади іноземних країн в запобіганні та протидії корупції. Автор зазначає, який досвід можна використати в Україні для удосконалення боротьби з корупцією. Поряд з цим автором не запропоновано механізм реалізації шляхів запозичення позитивного зарубіжного досвіду щодо організації та діяльності суб'єкт протидії корупції. Здобувачеві необхідно було б звернути більше уваги на механізми імплементації норм іноземного законодавства до норм національного законодавства. Таким чином, буде зрозуміло, яким саме чином Україна повинна застосовувати досвід таких країн у власному законодавстві.

4. У підрозділі 3.2, який присвячений сучасному стану та проблемам правового врегулювання діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні та шляхам його вдосконалення, автором пропонується закріпити права НАБУ щодо реалізації заходів адміністративного примусу, проте не розглядається питання щодо застосування заходів забезпечення провадження даним органом (наприклад, адміністративного затримання або вилучення речей).

5. У підрозділі 3.2. автор зазначає про важливість існування антикорупційної стратегії в державі, яка має базуватися на всебічному аналізі поточної ситуації з корупції, аналізі ефективності попередніх заходів боротьби з корупцією та із врахуванням позитивного досвіду зарубіжних країн в цій сфері. Поряд з цим потребує додаткової аргументації позицій автора щодо необхідності встановлення дієвого контролю за виконанням антикорупційної стратегії в Україні із залученням міжнародних організацій.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засади діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні», виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права.

За своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених питань, теоретичним рівнем і практичною значимістю та корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її авторка – Жуковська Людмила Аркадіївна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Завідувач кафедри адміністративного та
фінансового права Національного університету
біоресурсів і природокористування України
доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України
В.І. Курило**

